

Akademik Metinler

Öğretmen Kitapları Dizisi 13

Akademik Metinler

Alper TUNCAY, Aysun GÖRKEM, Aysun TUNCAY, Cengiz YEŞİLYURT, Hakan BAHAR, Hakan OKAY, Necmettin DURAN, Olcay MERAL, Ökkeş GARİP, Yaşar DÖNMEZ, Yeşim BAĞRIAÇIK, Tuğba TÜRKMEN BAHAR

Kapak Tasarımı

Dr. Enes BAŞAK

Mizanpaj

Fatih KIRMIZIGÖZ

Editör

Esmâ Nur Ayşe ÇELİK BAŞAK

1. Basım, Kasım 2023

ISBN

9786051846750

Yayınevi

SAGE Yayıncılık Rek.Mat.San.Tic.Ltd.Şti.
Kazım Karabekir Caddesi, Uğurlu İş Merkezi No: 97/24
İskitler - Ankara, Tel: 444 9 296
Sertifika No: 47603, Ankara/TÜRKİYE

Baskı

BİZİM DİJİTAL MATBAACILIK SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
Serhat Mahallesi, Uzayçağı Caddesi, 1128.Sok. No:6 Ostim/ANKARA,
Tel: 444 9 296, Matbaa Sertifika No: 41356, Ankara/TÜRKİYE

bilgi@bizimdijital.com, www.kitapbastir.com

www.bizimajans.com

Kitapta yer alan yazı ve şiirlerin sorumluluğu yazarına aittir.

Kaynak gösterilmeden yazı ve şiirlerin paylaşılması yasaktır Her bir yazarımız elindeki kitapların tüm haklarına sahiptir. Tüm eserlerin telif hakkı yazarına aittir. Yayınevi, eserlerin telifini, yazarların yazılı izni olmadan sahiplenemez.

İÇİNDEKİLER

<i>Alper TUNCAY</i>	5
<i>Aysun GÖRKEM</i>	10
<i>Aysun TUNCAY</i>	14
<i>Cengiz YEŞİLYURT</i>	18
<i>Hakan BAHAR</i>	22
<i>Hakan OKAY</i>	26
<i>Necmettin DURAN</i>	30
<i>Olcay MERAL</i>	34
<i>Ökkeş GARİP</i>	45
<i>Yaşar DÖNMEZ</i>	49
<i>Yeşim BAĞRIAÇIK</i>	52
<i>Tuğba TÜRKMEN BAHAR</i>	56

Gelişim ve ilerlemenin en temel anahtarı sürekli araştırmak ve yeniliklere açık olmaktan geçer.

Araştırmak, bir durumu incelemek ve ortaya yeni bir fikir koymak en ileriye hedefleyen toplumların vazgeçemediği çalışmalardır.

Bu çalışmaların meyveleri ise akademik eserler ile tüm dünyaya duyurulur.

“Akademik Metinler” eseri, araştırmacının önemini herkesten daha iyi kavrayan değerleri öğretmenlerin çalışmalarından oluşmaktadır.

Bu eser, geleceğin inşasında en çok söz sahibi olan ve toplumun önemli bir yapıtaşını olan öğretmenlerden tüm okuyuculara armağan olarak sunulmaktadır.

İyi okumalar dileriz.

SAGE Yayınları

TÜRKİYE'DE YABANCI ÖĞRENCİ SORUNLARI

Alper TUNCAY

Savaşlar, doğal afetler, siyasal ve ekonomik sebepler vb. nedenlerle kişilerin doğup büyüdüğü toprakları terk etmek zorunda kalması insanlık tarihi kadar eski bir olaydır. Dünya genelinde artan çatışma ortamı, etnik ve inanç temelli şiddet olayları, insan hakları ihlalleri ve ekonomik krizler göç eden ve iltica arayan insan sayısının artmasına sebep olmuştur. Ulaşım imkânlarında yaşanan kolaylıklar, iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeler ve beraberinde yaşanan küreselleşme göç hareketin çok kısa zamanda kitlesel insan hareketi olarak gerçekleşmesine ve uluslararası bir boyut kazanmasına imkân vermektedir.

Dünyada yaşanan gelişmeler sebebiyle uluslararası koruma arayan ve göç etmek zorunda kalan insan sayısının artması Türkiye'yi de olumsuz olarak etkilemektedir. Son yıllarda Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı yoğun göçün sonucu olarak göçle gelenlerin eğitimi ve topluma uyum süreci önemli bir konu haline gelmiştir.

Çok farklı kültürlerden gelen ve Türkiye'de eğitim gören yabancıların ilk karşılaşacağı sorun tabii ki dil ve eğitim üzerine olacaktır. Öğrencilerin kendilerini ifade etmekte yetersiz kalması; yalnızlık, çekingenlik, uyumsuzluk ve kültürel şok ile psikolojik sorunlar yaşadığı da belirlenmiştir. Dil farklılığından kaynaklanan iletişim sorunu, kabul edilmeme, okul kültürüne uyum sağlayamama, sosyal faaliyetlere katılmada isteksizlik, gruplaşma kaynaklı anlaşmazlıklar, Türk öğrencilerle uyum sorunu gibi sorunlar genel olarak belirlenmiştir. Bunların yanı sıra sağlık, barınma, ulaşım, beslenme ve ekonomik temelli sorunlar da öğrenciler için karşılaşılabilecek sorunlar arasındadır.

Eğitim veren kurumlar g kavramından en çok etkilenen kurumlardandır. Yaşanan bu olumsuz etkinin en büyük sorunlarından biri dil problemidir. Eğitim kurumlarında 5 çocuklar, ana dilinden farklı bir dildeki eğitim ve öğretime katılmaya çalışırken aynı zamanda da sosyal ilişkilerde kurmaya çabalamaktadırlar. Bu sorunlardan bazıları şunlardır:

1. Dil ve iletişim problemleri
2. Akademik yetersizlik
3. Mülteci ğrenci sayısının fazla olması
4. Kültürel uyumsuzluk
5. Disiplin ve davranış sorunu
6. Mülteci ailelerinin çocuklarının eğitimine karşı ilgisizliği
7. Okul kaynaklarının yetersizliği
8. Denklik sorunu (mülteci öğrencilerin yaşlarından daha düşük sınıflara verilmeleri)
9. Psikolojik sorunlar
10. Maddi sıkıntılar
11. Okul-aile iş birliği sorunları
12. Yerli ve mülteci veliler arasında yaşanan sorunlar

İletişim Sorunu

Yurtdışından gelen öğrenciler dil farklılığından dolayı kendilerini ifade etmede ve dersleri anlama konusunda birtakım problemler yaşamaktadırlar. Dili yeterince kullanamadıkları takdirde uyum sorunları yanında psikolojik olarak da kendini yeterince ifade edememekten kaynaklı olarak sosyal davranışları sırasında da sorun yaşayabilmektedir. Uyum sorunları yanında psikolojik olarak da kendini yeterince ifade edememekten kaynaklı olarak sosyal davranışları sırasında da sorun yaşayabilmektedir. Öğrencilerin Türkçe bilmemeleri veya az biliyor olmaları anlaşma sorunu ortaya çıkartıyor, öğrencilerin ders başarısı bu durumdan olumsuz etkileniyor, öğrenciler isteklerini anlatmakta zorlanıyorlar, devamsızlık yapıyorlar.

Okul Kültürüne Uyum Sağlayamama

Yurtdışından gelen öğrencilerin örf ve adetleri bizim örf ve adetlerimizden ve kurallarımızdan daha farklı olduğundan ilk başta bu öğrenciler bu kuralları benimseyene kadar sorgulamakta, bu sorgulama sürecinde de birtakım problemler yaşanmaktadır. Yeme içme, giyim kuşam, dini inançlar, tavır, davranış ve değer yargılarında olan farklılıklar sebebiyle problemler yaşanmaktadır.

Dersleri Takip Etmeme

Dersleri takip etmede, okul ve sınıf kurallarına uyma konusunda da sorunlar yaşanmaktadır. Bu sorunlar beraberinde farklı sorunlar getirmekte, öğretimden kopan öğrenci, öğretmenleri ile çatışmaya girmekte ve arkadaş gruplarından dışlanmaktadır. Ayrıca sınıf ortamında disiplinsiz davranışlar sergilenmektedir. Bunlar; öğrencinin hem kendisinin hem de arkadaşlarının öğrenmesine engel olması, hem kendisinin hem de arkadaşlarının güvenliğini tehlikeye atması, okulun veya arkadaşlarının araç-gereçlerine zarar vermesi; öğrencinin diğer öğrencilerle kaynaşmasını engellemesi şeklinde olabilmektedir. Can güvenliğini tehlikeye atma veya okul eşyalarına zarar verme boyutlarında davranışlarda bulunarak, sınıf düzenini bozmaktadırlar.

Türk Öğrencilerle Uyum Sorunu

Türkiye, uzun yıllardır yabancı uyruklu insanlara ev sahipliği yapmaktadır; ancak Türk Eğitim sisteminde yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim görmesine ilişkin etkinlikler sınırlı kalmaktadır. Bu durum, ana dili Türkçe olan öğrenciler ile Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin aynı okul ve sınıflarda eğitim öğretim görmeleri, aynı ders materyallerini kullanmaları da göz önünde bulundurulduğunda, yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimlerinde dezavantaj oluşmasına neden olmaktadır. Yabancı uyruklu öğrencilerin zaman zaman Türk arkadaşları tarafından da dışlanmaktadır. Aynı şekilde velilerinde yabancı öğrencilerin okulda bulunmasına tepkileri olabilmektir. Bu konuda, yaşanan zorlukların çocukları özgüven konusunda olumsuz etkilediği söylenebilir.

Maddi Sorunlar

Yabancı uyruklu öğrenci ailelerinin genelde maddi sıkıntı çektikleri, özellikle okul ihtiyaçları için okullardan yardım talebinde buldukları; okulların ise bu yardım taleplerine cevap vermek için öğretmenler arasında para topladıkları, kıyafet topladıkları, bunları ihtiyacı olan öğrenci ve ailelerine dağıttıkları görülmektedir. Bunun dışında bu sıkıntıların devlet ve hayır kurumları tarafından yapılan yardımlarla büyük ölçüde karşılandığı görülmüştür.

Aile Desteği

Genel olarak maddi durumu iyi olan öğrencilerin için velileri katkı sağladıkları, okula devamların sağlanmasında etkili oldukları görülmüştür. Türkçeyi bilmeyen velilerin gerekli katkıyı sağlayamadıkları, çocuklarının öğrenim durumlarını yakından takip edemedikleri gözlenmiştir. Gelir seviyesi düşük, maddi sıkıntısı olan ailelerin çocuklarının eğitim sürecine destek olamadıkları görülmektedir.

Öneriler

Bu sorunların her biri birbiri ile bağlantılı olarak birbirinin sebebi ve sonucu olabilmektedir.

- Aile ve okulun, öğrencilerin okula ve topluma uyum sürecini hızlandırmada iş birliği içinde olmaları,
- Öğrencilerin durumlarını yerinde görmek, kültürlerini tanımaya çalışmak, aile yapısını öğrenmek ve yabancı uyruklu öğrencilerin yerli öğrencilerle kaynaşmasını sağlamak için çeşitli etkinliklerin yapılması
- Öğrencilerin oryantasyon çalışmalarına yönelik olarak öğrenci ve veli görüşmeleri yapmaları okulun hem fiziki hem de sistemi ile ilgili bilgilendirme yaptıkları,
- Türkçe dilini öğrenmeye yönelik kurslar açtıklarını ve diğer yabancı uyruklu öğrenciler ile kaynaştırma çalışmaları yaptıkları

- Öğrenciye göre bireysel programlar hazırlanması,
- Yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarının çözümüne yönelik okulun tüm paydaşlarının ve velilerin iş birliği içerisinde çalışmaları
- Uzun vadeli verilecek Türkçe kurslarının düzenlenmesi
- Ülkemize yeni gelen öğrenci ve ailelerini okullara yönlendirecek ve kayıt sırasında yardımcı olacak bir rehberlik faaliyetinin sağlanması

Projenin Amacı

PIKTES + Projesi'nin temel amacı, yabancı çocukların, Türkiye'deki eğitime erişimlerine ve sosyal uyumlarına katkı sağlamaktır. Bu kapsamda, yabancı nüfus yoğunluğu yüksek 29 proje ilinde yabancı çocuklar için örgün eğitim sisteminde (okul öncesi eğitimden ortaöğretim sonuna) kayıt, okula devamlılık ve bir üst kademeye geçişi arttırma amaçlarında Millî Eğitim Bakanlığının çabalarını desteklemek de Proje'nin özel amaçları arasında yer almaktadır.

Projenin Genel Hedefleri

PIKTES + Projesi'nin hedefi yabancı nüfus yoğunluğu yüksek 29 proje ilinde ev sahibi topluluk için eğitim kalitesi korunurken, yabancı çocukların kamu eğitim sistemine (okul öncesinden ortaöğretim sonuna) başarılı bir şekilde entegre edilmesine katkı sağlamaktır.

Projenin Beklenen Sonuçları

- 29 proje ilinde yabancı ve sosyoekonomik açıdan dezavantajlı ev sahibi topluluk çocukları için örgün eğitim sisteminin (okul öncesinden ortaöğretim sonuna) erişilebilirliği artmıştır.
- Desteklenen eğitim kurumlarında öğrenciler (yabancı ve sosyo-ekonomik açıdan dezavantajlı ev sahibi topluluk) için güvenli, destekleyici ve kaliteli bir öğrenme ortamı oluşturulmuş ve sürdürülmüştür.